

JUSTIITSMINISTEERIUM

Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda
info@kpkoda.ee

Teie 23.02.2024
Meie 26.03.2024

nr 3-9.2/13
nr 8-4/2022-2

Vastus pankrotihaldurite ja saneerimisinõustajate hea kutsetava muutmisele

Lugupeetud Terje Eipre

Esitasite 26.02.2024 Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja Kutsekogu otsuse „Pankrotihaldurite ja saneerimisinõustajate hea kutsetava muutmine“ eelnõu. Kaaskirja kohaselt on kavatsus esitada eelnõu ameti- ja kutsekogule vastuvõtmiseks 27. märtsil 2024.

Tulenevalt kohtutäituri seaduse § 75 lg-st 3, tuleb hea ameti- või hea kutsetava eelnõu, samuti kummagi muutmise eelnõu enne kehtestamist kooskõlastada Justiitsministeeriumiga.

Käesolevaga teatame, et Justiitsministeerium ei kooskõlasta eelnõu punkti 1.1. osas, millega soovitakse muuta hea kutsetava § 5 lõikeid 1, 2 ja 4.

Justiitsministeerium on seisukohal, et eelnõus pakutud kutsekogu liikmete sõltumatuse ja erapooletuse põhimõtete kitsendamine ei ole põhjendatud ega asjakohane. Seda järgneva tõttu.

1. Esmalt märgime, et kutsekogusse kuuluvad erineva taustaga ning töö- ja elukorraldusega isikud ning hea kutsetava kehtestamisel tuleb eelistada pigem laiemat ja universaalsemat regulatsiooni loomist ja vältida põhjendamatuid kitsendusi. Oleme seisukohal, et käesoleval ajal kehtivad absoluutse sõltumatuse ja erapooletuse printsiibid on igati asjakohased ja vajalikud ning seletuskirjast ei nähtu selliseid põhjendusi, mille tõttu tuleks hetkel kehtivat korraldust ilmtingimata muuta. Siinkohal väärrib mainimist asjaolu, et ka kutsetava muutmise eelnõu seletuskirjas endas sisaldub mööndus, et saneerimisinõustajate ja pankrotihaldurite õiguslik staatus on erinev. Vaatamata sellele püütakse mõlema kutse tegevust korraldada sama normiga.

2. Eelnõu seletuskirjas viidatud pankrotiseaduse § 56 lg 3 ja saneerimisseaduse § 15 lg 5 reguleerivad kutsekogu liikmete faktilist sõltumatust isikutest, kes teostavad kontrolli menetluste üle (kohtunikud, kohtu töötajad) ja nendest, kelle huvid on esindatud menetlustes (võlgnik/ettevõtja, võlausaldaja/saneerimismenetluse osaline). Seda põhimõtet kordab hetkel hea kutsetava § 5 lg-s 1 kehtestatud absoluutse sõltumatuse põhimõte. Kutsetava muutmise eelnõuga kitsendatakse sõltumatuse põhimõtet selliselt, et see kohustaks kutsekogu liikmeid olema sõltumatu vaid menetlusosalistest. Selliselt jäävad eelnõus pakutud hea kutsetava regulatsiooni mõjualast välja näiteks kutsekogu liikmete suhted kohtunikega, kohtunikuabidega ja kohtu töötajatega (nt PankrS § 56 lg 3 esimene lause ja lg 4), kuna viimaseid ei saa pidada menetlusosalisteks.

3. Pöörame tähelepanu asjaolule, et hea kutsetava § 5 lg 2 regulatsioon puudutab vaid osaliselt kutsekogu liikme sõltumatuse põhimõtet. Valdavas osas ning koosmõjus hea kutsetava § 5-ga 3 ja 4 sätestab viidatud regulatsioon erapooletuse põhimõtte ning selgitab, et kutsekogu liige on enda tegevuses absoluutselt erapooletu igasuguse välise mõju välistamise tõttu. Seega ei saa selle regulatsiooni muutmisele läheneda üksnes sõltumatuse põhimõtte vaatenurgast, vaid tuleb jälgida, et regulatsioon tagaks kaitse igasuguse mõjutuse vastu. Selle tõttu on ebaselge, miks soovitakse kitsendada regulatsiooni selliselt, et selle kohaldamisalasse jääb vaid menetlusosaliste poolne mõjutus. Kas see tähendab, et kutsekogu liige võib edaspidi olla oma kutsetegevuses mõjutatud nt

avalikkuse või kolmandate isikute (nt majandus- või maksejõuetuse asjatundjate) sekkumise tõttu ja seda ei peeta enam kutsetava rikkumiseks?

Siinkohal tahame ka märkida, et eelnõu seletuskiri ning pakutud regulatsiooni sõnastus raskendavad pakutud tulevase normi tõlgendamist. Eelnõu seletuskirjast jäeldub, et muudatuse eesmärk on kaitsta kutsekogu liiget vaid menetlusosaliste mõjutuse eest. Samal ajal jääb ebaselgeks, miks ei vääri kutsekogu liige kaitset kolmandate isikute mõjutuste, surveavalduste, ähvarduste ja sekkumiste eest? Grammatiliselt võib pakutud muudatust tõlgendada ka selliselt, et kutsekogu liige peab ignoreerima vaid menetlusosaliste menetlusväliseid surveavaldusi, aga võib neile alluda siis, kui see surveavaldus on menetlusesisene. Või peab mõjuavaldus olema menetlusosalise väline, ehk tulenema väljastpoolt menetlusosalist.

4. Justiitsministeerium ei saa ka nõustuda hea kutsetava § 5 lg 4 muutmisega välja pakutud sõnastuses. Eelnõu seletuskirja kohaselt asendatakse hea kutsetava § 5 lg-s 4 kutsekogu liikme kohustus taandada end menetlusest, milles ta ei saa tegutseda erapooletult, kohustusega taandada end juhul, kui ta ei saa tegutseda asjatundlikult ja on menetluse osalistest sõltuvuses. Seni heas kutsetavas puudus „asjatundlikkuse“ kriteerium. Selle kehtestamisega tekib küsimus, kas mõni kutsekogu liige ei pruugi olla oma ala asjatundja ning perspektiivis peaks ta ainuüksi selle tõttu ennast pankroti- või saneerimismenetluse läbiviimisest taandama? Veelgi suurem küsimus tekib seoses lg-st 4 tuleneva erapooletuse nõude kaotamisega. Kas muudatusest tuleb aru saada selliselt, et edaspidi võib kutsekogu liige olla menetluses ka kallutatud, peaasi, et ta viib menetluse läbi asjatundlikult?

Põhimõtteliselt sätestatakse eelnõus pakutud kujul tulevane hea kutsetava § 5 lg 4 selliselt, et kutsekogu liige peab ennast menetlusest taandama vaid siis, kui on korraga täidetud kaks eeldust: temal puuduvad oskused ja teadmised asja menetlemiseks ning ta ei ole sõltumatu.

Eeltoodu tõttu on Justiitsministeerium seisukohal, et kooskõlastamiseks edastatud eelnõu punktides 1.1 toodud hea kutsetava § 5 lõigete 1, 2 ja 4 muutmise tegelik vajadus ja eesmärk jääb ebaselgeks, seletuskiri ei ava piisaval määral muudatuste motivatsiooni ning pakutud sõnastus on mitmeti tõlgendatav. Ühtlasi devalveerivad muudatused olulisel määral kutsekogu liikme erapooletuse põhimõtet. Sellest tulenevalt ei kooskõlasta Justiitsministeerium eelnimetatud hea kutsetava muudatusi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mari-Liis Mikli
Asekantsler

Aleksandr Logussov
Aleksandr.Logussov@just.ee